

ΨΗΦΟΣ ΑΠΟΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΣΑΕ ΕΥΡΩΠΗΣ

Είναι ένα από τα παλαιότερα αιτήματα του απόδημου Ελληνισμού και ποτέ δεν ήταν τόσο επίκαιρο όσο σήμερα. Σε μια εποχή που ο Ελληνισμός αντιμετωπίζει πολλά και δυσεπίλυτα προβλήματα, το ζήτημα της συμμετοχής της «άλλης Ελλάδας» στα πολιτικά δρώμενα της πατρίδας αποκτά νέες διαστάσεις. Έτσι στη διάσταση της ισότητας των Ελλήνων έναντι των νόμων προστίθεται η αναγκαιότητα της συσπείρωσης του ελληνικού στοιχείου και η επιταγή της δραστηριοποίησής του σε όλο τον κόσμο.

Η συνταγματική κατοχύρωση της συμμετοχής των αποδήμων Ελλήνων στις βουλευτικές εκλογές της πατρίδας τους συνιστά ένα σημαντικό βήμα για την αποκατάσταση της ισοπολιτείας. Η σχετική πρόβλεψη στο Σύνταγμα του 2001, μολονότι εισήχθη με καθυστέρηση πολλών δεκαετιών, αποτελεί σταθμό στα πολιτικά ήθη μιας χώρας, της οποίας εκατομμύρια πολίτες ζουν στο εξωτερικό.

Έτσι και σύμφωνα με το Άρθρο 51, §4: «Οι βουλευτικές εκλογές διενεργούνται ταυτόχρονα σε ολόκληρη την Επικράτεια. Νόμος μπορεί να ορίζει τα σχετικά με την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος από τους εκλογείς που βρίσκονται έξω από την επικράτεια. Ως προς τους εκλογείς αυτούς η αρχή της ταυτόχρονης διενέργειας των εκλογών δεν κωλύει την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος με επιστολική ψήφο ή άλλο πρόσφορο μέσο».

Ο σχετικός εκτελεστικός νόμος απαιτεί τη συναίνεση των 2/3 του συνολικού αριθμού των βουλευτών. Και αυτό γιατί η «ψήφος των αποδήμων» αποτελεί ένα σημαντικό και εθνικής σημασίας κεφάλαιο, με το οποίο δίδεται στους απόδημους Έλληνες, όχι μόνο η τεχνική δυνατότητα άσκησης του εκλογικού τους δικαιώματος από τις χώρες που διαβιούν, αλλά ανοίγει και ο δρόμος για την εκπροσώπησή τους στην Βουλή των Ελλήνων. Τα δύο αυτά στοιχεία –η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος και η εκπροσώπηση- συνιστούν μια ενότητα και καθιστούν το εκλογικό σώμα των αποδήμων διακριτή κατηγορία με ιδιαίτερη φυσιογνωμία. Αυτό σημαίνει ότι ο εκτελεστικός νόμος θα πρέπει να λάβει υπόψη του τις ιδιαίτερες συνθήκες και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η κατηγορία των αποδήμων ψηφοφόρων και να διασφαλίσει την διακριτή εκπροσώπηση τους.

Συγκρότηση εκλογικών περιφερειών εξωτερικού

Η γνήσια εκπροσώπηση των αποδήμων Ελλήνων απαιτεί τη συγκρότηση εκλογικών περιφερειών Ελλήνων του εξωτερικού. Ο αριθμός των βουλευτικών εδρών αυτών των περιφερειών θα είναι ανάλογος με τον πληθυσμό που θα καταγραφεί στα δημοτολόγια αποδήμων. Βεβαίως μια τέτοια κίνηση θα απαιτούσε κάποιες ανακατατάξεις στις έδρες των σημερινών εκλογικών περιφερειών, κάτι που ούτως ή άλλως γίνεται συχνά προκειμένου να προσαρμόζεται ο αριθμός των εδρών στον πραγματικό πληθυσμό διαφόρων περιφερειών.

Θα μπορούσε επίσης να μειωθεί ο αριθμός των βουλευτικών εδρών επικρατείας κατά 50% και να προστεθούν οι υπόλοιπες έδρες στις εκλογικές περιφέρειες Ελλήνων του εξωτερικού.

Η ψηφοφορία θα μπορεί να γίνεται στις έδρες των ελληνικών διπλωματικών Αρχών του εξωτερικού, ή στις έδρες ελληνικών συλλογικοτήτων. Θα πρέπει επίσης να είναι δυνατή η επιστολική ψήφος, εφόσον βεβαίως διασφαλιστεί το αδιάβλητο της διαδικασίας.

Δικαίωμα ψήφου θα έχουν μόνο οι έχοντες την ελληνική ιθαγένεια, οι οποίοι, ταυτόχρονα, είναι εγγεγραμμένοι στα δημοτολόγια της χώρας. Οι υποψήφιοι θα πρέπει να κατοικούν στο εξωτερικό επί τουλάχιστον μία 5ετία πριν τη διενέργεια των εκλογών.

Προκειμένου να συμμετέχουν στις εκλογές οι απόδημοι, θα πρέπει να το δηλώσουν στις κατά τόπους πρεσβείες και τα προξενεία, όπου θα συνταχθούν ειδικοί εκλογικοί κατάλογοι.

Σε περίπτωση που προκριθεί η ψηφοφορία σε πρεσβείες και προξενεία, η καταμέτρηση των ψηφοδελτίων θα γίνεται επί τόπου από εφορευτικές επιτροπές που θα συγκροτηθούν εκεί. Τα αποτελέσματα θα ανακοινώνονται ταυτόχρονα με την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων στην Ελλάδα.

Ο προβληματισμός

Ο πολιτικός κόσμος της Ελλάδας διακρίνει πλέον σχεδόν στο σύνολό του την αναγκαιότητα συμμετοχής των αποδήμων στα πολιτικά δρώμενα της πατρίδας. Θα

ήταν άλλωστε σχήμα οξύμωρο εάν συνέβαινε το αντίθετο. Και αυτό γιατί ο Ελληνισμός ανήκει στον τύπο της «κινητοποιημένης διασποράς», όπως εύστοχα σημειώνουν οι κοινωνιολόγοι και οι πολιτικοί επιστήμονες. Κυρίως ο οργανωμένος Ελληνισμός όπου και εάν βρίσκεται ενδιαφέρεται για την πατρίδα. Το ενδιαφέρον αυτό εκφράζεται ποικιλοτρόπως. Ξεκινά από την επένδυση των μεταναστευτικών αποταμιεύσεων στην Ελλάδα και φθάνει μέχρι την ενεργό υποστήριξη των εθνικών θεμάτων. Δεν θα ήταν υπερβολή εάν σημειώναμε ότι τα μεταναστευτικά εμβάσματα ισοσκέλιζαν επί 50 και πλέον χρόνια τα χρόνια ελλειμματικά ισοζύγια πληρωμών, τροφοδοτώντας με πολύτιμο συνάλλαγμα τα δημόσια ταμεία.

Αλλά μήπως είναι μικρότερη η συμβολή της διασποράς στην προβολή του ελληνικού πολιτισμού; Δεκάδες χιλιάδες εκδηλώσεις πραγματοποιούνται ετησίως με πρωτοβουλία ελληνικών οργανώσεων του εξωτερικού και εξοικειώνουν τις κοινωνίες των χωρών υποδοχής με τον ελληνικό πολιτισμό. Θα ήταν δυνατή η διεθνής κινητοποίηση για την επιστροφή των Μαρμάρων του Παρθενώνα χωρίς τον Ελληνισμό του εξωτερικού;

Το ίδιο ισχύει για την προβολή του τουρισμού, που συνιστά σήμερα τη βαριά βιομηχανία της χώρας μας. Χιλιάδες είναι τα ελληνικά τουριστικά γραφεία, εκατοντάδες προγράμματα εκπαιδευτικού τουρισμού είναι σε εξέλιξη.

Ανεκτίμητη είναι η συμβολή του Ελληνισμού της διασποράς στην προώθηση των εθνικών θεμάτων. Σε όλες τις χώρες, όπου ζουν Έλληνες, προβάλλουν όλα τα εθνικής σημασίας θέματα. Ακόμη και όταν οι προσβάσεις τους στα κέντρα λήψης των αποφάσεων των χωρών υποδοχής δεν είναι πολλές. Να θυμίσω τις κινητοποιήσεις για το κυπριακό, τις διαδηλώσεις και τις παραστάσεις για το όνομα των Σκοπίων. Να θυμίσω τη δραστηριότητα των ελληνικών λόμπι στις ισχυρές χώρες.

Όλη αυτή η δραστηριότητα έρχεται να επιβεβαιώσει αυτό που πολλοί Έλληνες πολιτικοί τονίζουν κάθε φορά που απευθύνονται στην ομογένεια. «Ο Ελληνισμός της Διασποράς είναι αναπόσπαστο κομμάτι της Ελλάδας».

Και ακριβώς για αυτόν τον λόγο είναι απαραίδεκτο, το κομμάτι αυτό του Ελληνισμού να στερείται ουσιαστικής συμμετοχής στα πολιτικά δρώμενα της πατρίδας.

Είναι αυτονόητο και ανταποκρίνεται στα δημοκρατικά αισθήματα το αίτημα για την εξεύρεση τρόπου συμμετοχής τους στις εθνικές εκλογές της πατρίδας μας. Ένα αίτημα που προβλήθηκε από τους μετανάστες της Ευρώπης, ήδη αμέσως μετά την μεταπολίτευση στην Ελλάδα.

Περάσανε από τότε πάνω από τριάντα χρόνια, υποβλήθηκαν από τις οργανώσεις των αποδήμων πολλές προτάσεις και αιτήματα γύρω από το θέμα αυτό, χωρίς δυστυχώς κανένα αποτέλεσμα. Η στάση της Ελληνικής Πολιτείας όλα αυτά τα χρόνια ήταν απογοητευτική. Τα ελληνικά πολιτικά κόμματα, όλα χωρίς καμιά εξαίρεση, απέφευγαν επιμελώς να ασχοληθούν με ένα δίκαιο αίτημα εκατοντάδων χιλιάδων Ελλήνων που ζουν έξω από τα σύνορα της χώρας. Πιστεύουμε ότι είναι πλέον υπερώριμος ο καιρός να πάρει ένα τέλος η διαρκής παραπομπή στο απώτερο μέλλον, η εκπλήρωση ενός χρέους της πολιτείας. Οι περισσότερες χώρες της Δυτικής Ευρώπης αλλά και νεοπαγείς, ακόμη, όπως η Σλοβενία και η Βοσνία, το έχουν επιλύσει.

Όλες σχεδόν οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέχουν στους απόδημους πολίτες τους, το δικαίωμα συμμετοχής στις βουλευτικές εκλογές. Οι απόδημοι των αυτοί ψηφίζουν είτε με την μέθοδο της επιστολικής ψήφου είτε σε εκλογικά τμήματα που συγκροτούνται στις κατά τόπους πρεσβείες και προξενικές αρχές. Ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες έχουν υιοθετήσει την εκλογή και εκπροσώπων των αποδήμων πολιτών τους στα εθνικά τους Κοινοβούλια (π.χ. Ιταλία, Πορτογαλία, Γαλλία).

Οι τελευταίες είναι χώρες, των οποίων οι διασπορές διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην έκφραση των εθνικών τους συμφερόντων και βεβαίως δεν τίθεται το ζήτημα «του καθορισμού των εσωτερικών πολιτικών εξελίξεων από ανθρώπους που ζουν εκτός των εθνικών γεωγραφικών ορίων». Κάτι που επισημαίνει στην Ελλάδα μια μερίδα αρθρογράφων.

Το διαβάσαμε και πρόσφατα στις εφημερίδες, όταν έγινε η πρώτη προσπάθεια της κυβέρνησης να καταθέσει νομοσχέδιο για την «ψηφο των αποδήμων». Κάποιοι δεν δίστασαν να υποστηρίξουν ότι με την «ψηφο των αποδήμων» θα ετεροκαθορίζεται το πολιτικό μέλλον της χώρας από ανθρώπους που δεν ζουν σε αυτήν. Με την ίδια λογική θα έπρεπε να απαγορεύεται στους ετεροδημότες να ψηφίζουν τους βουλευτές της περιφέρειας, στην οποία είναι εγγεγραμμένοι, με το αιτιολογικό ότι δεν ζουν σε αυτές. Με την λογική αυτή θα πρέπει να απαγορεύεται σε βουλευτές άλλων νομών να ψηφίζουν νομοσχέδια που αφορούν για παράδειγμα στον Νομό Σερρών ή στον Νομό Χανίων.

Παγκοσμιοποίηση, κινητικότητα και «ψηφος αποδήμων»

Νέα διάσταση παίρνει η υπόθεση της συμμετοχής των αποδήμων στις εθνικές εκλογές της χώρας τους στα συμφραζόμενα της παγκοσμιοποίησης και της έντασης της κινητικότητας. Οι παροικίες της διασποράς ενισχύονται διαρκώς από ανθρώπους που μεταναστεύουν για περιορισμένο χρονικό διάστημα 2-10 ετών. Αναμένεται ότι το ποσοστό των νέων διακινουμένων εργαζομένων θα αυξηθεί τα επόμενα χρόνια. Οι άνθρωποι αυτοί είναι αντιμέτωποι με παρόμοια προβλήματα με εκείνα της παραδοσιακής διασποράς. Χρειάζονται ελληνόγλωσση εκπαίδευση για τα παιδιά τους, έχουν ασφαλιστικές εκκρεμότητες με την Ελλάδα, έχουν την παρουσία τους και πληρώνουν πάγια και φόρους στην πατρίδα τους. Είναι και εκείνοι «αναπόσπαστο κομμάτι της Ελλάδας» και ως τέτοιοι θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να μετέχουν στις εθνικές εκλογές από τις χώρες στις οποίες διαβιούν.

Η συμμετοχή των αποδήμων στις εθνικές εκλογές ενισχύει την εθνική ταυτότητα και της δεύτερης γενιάς. Ενισχύει το συναίσθημα της ελληνικότητας και αναβαθμίζει την επαφή με την πατρίδα. Αυτό το τελευταίο, είναι το στοιχείο που προσφέρει στην πατρίδα οφέλη από το μεγάλο εθνικό κεφάλαιο που λέγεται απόδημος Ελληνισμός. Είναι καιρός νομίζουμε, οι πολιτικές δυνάμεις του τόπου να δουν το ζήτημα στις σωστές διαστάσεις, πέρα από κομματικές σκοπιμότητες και να δώσουν μια λύση που θα ανταποκρίνεται στα ζητούμενα της ισοπολιτείας, της δημοκρατικής συμμετοχής και του ρόλου που θέλουμε και πρέπει να διαδραματίσει ο απόδημος Ελληνισμός. Ελπίζουμε ότι σύντομα η κυβέρνηση θα καταθέσει ένα σχέδιο εκτελεστικού νόμου που θα προβλέπει τη διακριτή εκπροσώπηση των αποδήμων Ελλήνων στην Βουλή των Ελλήνων, μέσα από τη συγκρότηση εκλογικής περιφέρειας (η εκλογικών περιφερειών) εξωτερικού. Απαιτείται μια λύση προσαρμοσμένη στα ελληνικά δεδομένα, που θα ανταποκρίνεται στο πρότυπο του οικουμενικού Ελληνισμού. Δεν λείπουν προτάσεις, δεν λείπουν δρόμοι. Και νομίζουμε ότι τώρα υπάρχει και η δέουσα πολιτική βούληση.

Ευχαριστώ